

Kortelė:

941910_RegNr_A-858-1628-14

<http://www.infolex.lt/tp/941910>

Administracinė byla Nr. A⁸⁵⁸-1628/2014

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-03259-2013-8

Procesinio sprendimo kategorija 20

(S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. gruodžio 10 d.

Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Irmanto Jarukaičio (pranešėjas), Romano Klišausko ir Dainiaus Raižio (kolegijos pirmininkas), teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka nagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2014 m. vasario 11 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo S. W. (S. W.) skundą atsakovui Lukiškių tardymo izoliatoriui-kalėjimui (trečiasis suinteresuotas asmuo – Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos) dėl sprendimų panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

Pareiškėjas S. W. (toliau – ir pareiškėjas) su skundu (b. l. 28-30, 37-38) kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydamas:

1. panaikinti Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo (toliau – ir Lukiškių TI-K) direktoriaus 2013 m. birželio 10 d. sprendimą Nr. 96-723, Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – ir Departamentas) direktoriaus 2013 m. birželio 23 d. sprendimą Nr. 2S-3179,
2. įpareigoti Lukiškių TI-K į pareiškėjo pateiktus skundus atsakyti gimtąja kalba.

Pareiškėjas paaiškino, jog jis, kaip laisvės atėmimo bausmę atliekantis asmuo, turi teisę į pateiktus skundus atsakymus gauti gimtąja kalba arba ta kalba, kurią supranta. Lukiškių TI-K atsisakė atsakymus į pareiškėjo skundą teikti jo gimtąja kalba ir nurodė, kad dėl vertėjo paslaugų

pareiškėjas turi teisę kreiptis į Norvegijos ambasadą arba už vertėjo paslaugas susimokėti savo lėšomis. Norvegijos ambasada nėra šios bylos šalis, o pats susimokėti už vertėjo paslaugas pareiškėjas negali, nes Vilniaus apygardos teismo 2013 m. birželio 21 d. nutartimi jam yra uždrausta disponuoti turimu turtu.

Atsakovas Lukiškių tardymo izoliatorius-kalėjimas atsiliepime į pareiškėjo skundą (b. l. 43-44) prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Paaiškino, jog pareiškėjo pateiktą 2013 m. gegužės 16 d. prašymą Lukiškių TI-K išnagrinėjo vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (toliau – ir Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas) 17 straipsnio 4 dalies nuostatomis, nustatančiomis, kad informacija teikiama lietuvių kalba. Galiojantys bausmių vykdymo sistemos teisės aktai nenustato Lukiškių TI-K pareigos užtikrinti asmenims teisę nemokamai naudotis vertėjo paslaugomis. Esant poreikiui suimtieji turi teisę savo lėšomis naudotis vertėjo paslaugomis arba kreiptis į savo šalies ambasadą dėl teisės pasinaudoti vertėjo paslaugomis. Ginčijamas Lukiškių TI-K sprendimas yra teisėtas.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos atsiliepime į pareiškėjo skundą (b. l. 48-49) prašė jį atmesti kaip nepagrįstą.

Departamento nuomone, Lukiškių TI-K, atsakydamas į pareiškėjo skundus lietuvių kalba, pareiškėjo teisių nepažeidė, nes vadovavosi galiojančiomis teisės aktų nuostatomis. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) 32 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad administracinė procedūra vyksta valstybine lietuvių kalba. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (toliau – ir Taisyklės) nustatyta, kad į asmenų prašymus atsakoma lietuvių kalba (39 p.). Pagal Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 17 straipsnio 4 dalį informacija asmenims yra teikiama lietuvių kalba. Pareiškėjo teisinį statusą reglamentuoja Suėmimo vykdymo įstatymas, pagal kurio 13 straipsnį suimtajam lietuvių kalba, jo gimtąja kalba arba ta kalba, kurią suimtasis supranta, turi būti pateikiama tik informacija apie jo laikymo tardymo izoliatoriuje tvarką ir sąlygas, teises, pareigas ir taikomus draudimus. Ši pareiškėjo teisė Lukiškių TI-K buvo realizuota ir dėl to jis ginčo nekelia. Departamentas pareiškėjo skundą išnagrinėjo objektyviai, vadovaudamasis galiojančiomis teisės aktų nuostatomis, į skundą atsakė laiku ir tinkamai, todėl nėra pagrindo naikinti Departamento direktoriaus 2013 m. birželio 23 d. sprendimą Nr. 2S-3179.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2014 m. vasario 11 d. sprendimu (b. l. 88-91) pareiškėjo S. W. skundą tenkino iš dalies, panaikino Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo direktoriaus 2013 m. birželio 10 d. sprendimą Nr. 96-723, Kalėjimų departamento direktoriaus 2013 m. birželio 23 d. sprendimą Nr. 2S-3179 bei įpareigojo Lukiškių tardymo izoliatorių-kalėjimą atsakymus į skundus pareiškėjui pateikti (raštu arba žodžiu) jo gimtąja kalba arba ta kalba, kurią pareiškėjas supranta.

Teismas nustatė, kad Lukiškių TI-K direktorius 2013 m. birželio 10 d. sprendimu Nr. 96-72 nurodė, kad galiojantys teisės aktai nenustato tardymo izoliatoriaus administracijai pareigos užtikrinti teisės nemokamai naudotis vertėjo paslaugomis, todėl, vadovaujantis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 7 straipsnio 4 dalimi, informacija pareiškėjui teikiama lietuvių kalba. Norėdamas naudotis vertėjo paslaugomis, pareiškėjas turėtų savo lėšomis kreiptis į vertimų biurą ar dėl teisės pasinaudoti vertėjo paslaugomis kreiptis į Norvegijos ambasadą. Nesutikdamas su priimtu Lukiškių TI-K direktoriaus sprendimu pareiškėjas norvegų kalba pateikė skundą Departamento direktoriui, kuris 2013 m. liepos 23 d. sprendimu Nr. 2S-3179 skundą tenkinti atsisakė ir nurodė, kad, vadovaudamasis

Taisyklių 39 punktu, VAĮ 32 straipsnio 1 dalimi, Lukiškių TI-K pagrįstai į pareiškėjo skundus atsakė lietuvių kalba ir teisės aktų reikalavimų nepažeidė. Pareiškėjas nesutinka su Lukiškių TI-K direktoriaus ir Departamento direktoriaus sprendimais, todėl prašo juos panaikinti ir įpareigoti Lukiškių TI-K į pareiškėjo pateiktus skundus atsakyti gimtąja kalba ar kalba, kurią jis supranta. Teismų informacinės sistemos LITEKO duomenys taip pat tvirtino, kad Lukiškių TI-K pareiškėjas yra laikomas vykdant baudžiamojoje byloje jam paskirtą kardomąją priemonę – suėmimą (Vilniaus apygardos teismo baudžiamoji byla Nr. 1–118-303/2013).

Teismas rėmėsi Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio 1 dalimi, 49 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – ir BVK) 183 straipsniu ir nurodė, jog nei Suėmimo vykdymo įstatyme, nei BVK nėra reglamentuojama suimtųjų ar nuteistųjų skundų nagrinėjimo procedūra. Lukiškių TI-K direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 1-99 patvirtintame Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo darbo reglamente (toliau – ir Reglamentas) nustatyta, kad, nagrinėjant suimtųjų pasiūlymus, prašymus (pareiškimus), peticijas ir skundus, Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek to nereglamentuoja BVK (78 p.). Skundai ir pranešimai nagrinėjami vadovaujantis VAĮ ir Taisyklėmis (76 p.).

Teismas rėmėsi VAĮ 14 straipsnio 3 dalimi, 32 straipsniu ir nurodė, jog nors nei viename iš aptartų teisės aktų tiesiogiai nėra įtvirtina, kad į lietuvių kalbos nesuprantančių suimtųjų skundus turėtų būti atsakoma jų gimtąja kalba arba ta kalba, kurią jie supranta, ypatingas šių asmenų teisinis statusas, taip pat valstybės prisiimti įsipareigojimai garantuoti, kad kiekvienas asmuo turėtų galimybę ginti galimai pažeistas teises, suponuoja išvadą, kad tardymo izoliatorius turėtų užtikrinti galimybę suimtajam suprasti jo atžvilgiu priimto sprendimo motyvus, esmę, suvokti šiuo sprendimu jam sukuriamas teises bei pareigas. Šias savo išvadas teismas grindė sisteminiu Suėmimo vykdymo įstatymo 13, 49 straipsnių ir BVK 183 straipsnio nuostatų aiškinimu. Pasinaudodamas Suėmimo vykdymo įstatymo 49 straipsnyje ir BVK 183 straipsnyje nustatyta teise skusti tardymo izoliatorių pareigūnų veiksmus ir sprendimus, suimtas inicijuoja administracinę procedūrą susijusią su paskirtos kardomosios priemonės vykdymo sąlygomis ir tvarka, galimu jo teisių ir teisėtų interesų pažeidimu, netinkamu tardymo izoliatoriaus pareigūnų funkcijų vykdymu ar neveikimu ir t. t. Taigi atsakymas į suimtojo skundą turi būti pateikiamas taip, kaip nustatyta Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje, t. y. suimtojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią suimtas supranta. Šiuos argumentus patvirtino ir VAĮ 32 straipsnio 2 dalies nuostatos, pagal kurias asmenims nesuprantant lietuvių kalbos administracinėje procedūroje turi dalyvauti vertėjas.

Kita vertus, teismas pažymėjo, kad nurodytas aiškinimas savaime nereiškia, jog tardymo izoliatorius privalo pateikti priimto sprendimo vertimą į suimtojo gimtąją kalbą arba kitą kalbą, kurią jis supranta. Teismas pažymėjo, kad Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio 1 dalies ir VAĮ 32 straipsnio 2 dalies nuostatos bus įgyvendinamos tinkamai, priimtą sprendimą suimtajam į jo gimtąją kalbą ar tą kalbą, kurią jis supranta, išvertus žodžiu ir apie tai pažymint pačiame sprendime. Teismas atkreipė dėmesį, kad kreipdamasis į Lukiškių TI-K direktorių pareiškėjas neprašė išversti jo turimų dokumentų, nesusijusių su laikymu Lukiškių TI-K, tačiau prašė užtikrinti, jam būtų pateikti anksčiau Lukiškių TI-K direktoriaus priimtų sprendimų vertimai. Pabrėžė, jog, išnagrinėjęs suimtųjų skundus, tardymo izoliatorius kalėjimas, turi užtikrinti, kad suimtajam būtų žinomas administracinės procedūros rezultatas, nes tai turi įtakos jo teisių ir pareigų apimčiai.

Įvertinęs tai, kas išdėstyta, teismas konstatavo, kad Lukiškių TI-K netinkamai aiškino ir taikė teisės aktus, todėl atsisakydamas pateikti savo priimtą 2013 m. gegužės 3 d. sprendimo Nr. 96-560, 2013 m. gegužės 8 d. sprendimo Nr. 96-527 vertimus (raštu ar žodžiu) priėmė neteisėtą sprendimą, kuris naikinamas. Atsižvelgiant į tai naikintinas ir Departamento 2013 m. liepos 23 d. sprendimas Nr. 2S-3176, kuris priimtas privaloma ikiteismine tvarka išnagrinėjus pareiškėjo skundą. Atsižvelgdamas į tai, teismas konstatavo, kad užtikrindamas pareiškėjo teisę žinoti jo atžvilgiu priimto sprendimo turinį Lukiškių TI-K gali pasirinkti vieną iš elgesio variantų, t. y. priimto

sprendimo vertimą pateikti raštu arba žodžiu. Atsižvelgiant į tai, Lukiškių TI-K įpareigotinas atsakymus į skundus pareiškėjui pateikti (raštu arba žodžiu) jo gimtąja kalba arba ta kalba, kurią pareiškėjas supranta.

III.

Atsakovas Lukiškių tardymo izoliatorius-kalėjimas apeliaciniu skundu (b. l. 101-102) prašo Vilniaus apygardos administracinio teismo 2014 m. vasario 11 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – S. W. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Apeliaciniame skunde atsakovas remiasi Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 17 straipsnio 4 dalimi ir nurodo, jog pagal galiojančius bausmių vykdymo sistemos įstatymus bei teisės aktus nėra numatyta pareiga tardymo izoliatoriaus administracijai užtikrinti teisės nemokamai naudotis vertėjo paslaugomis. Esant poreikiui Lukiškių TI-K laikomi asmenys turi galimybę už savo asmenines lėšas naudotis vertėjo paslaugomis arba kreiptis į savo šalies ambasadą dėl teisės pasinaudoti vertėjo paslaugomis. Pabrėžia, kad Lukiškių TI-K į pateiktą pareiškėjo prašymą atsakė tinkamai, prašomą informaciją pateikė, pateiktas atsakymas atitinka įstatymų keliamus reikalavimus, yra teisėtas bei pagrįstas.

Nurodo, jog pareiškėjas, kreipdamasis į Lukiškių TI-K administraciją savo prašymus, rašė ne tik savo gimtąja norvegų kalba, bet ir lietuvių kalba. Lukiškių TI-K visada pateikdavo atsakymus į pareiškėjo rašytus prašymus, skundus lietuvių kalba. Pareiškėjo statusas pagal Suėmimo vykdymo įstatymą buvo suimtasis, todėl pagal Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnį suimtajam lietuvių kalba, jo gimtąja kalba arba ta kalba, kurią suimtasis supranta, turi būti pateikiama tik informacija apie jo laikymo tardymo izoliatoriuje tvarką ir sąlygas, teises ir pareigas ir taikomus draudimus. Ši pareiškėjo teisė buvo realizuota ir ne kartą. Tuo labiau, kaip matyti iš pateiktų pareiškėjo prašymų, skundų, jis rašė ne tik norvegų kalba, bet ir lietuviškai, iš to darytina išvada, kad pareiškėjas supranta lietuvių kalbą. Atsižvelgiant į tai, Lukiškių TI-K nepažeidė Suėmimo vykdymo įstatymo straipsnio nuostatų, užtikrindama tai, kad S. W. gautų informaciją apie jo laikymo tardymo izoliatoriuje tvarką, sąlygas, teises ir pareigas, taikomus draudimus suprantama kalba. Atsakovas, teikdamas atsakymus lietuvių kalba, galiojančių teisės aktų nepažeidė, veikė tinkamai ir pagrįstai.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Nagrinėjamoje administracinėje byloje ginčas kilo dėl Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo direktoriaus 2013 m. birželio 10 d. sprendimo Nr. 96-723, Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2013 m. birželio 23 d. sprendimo Nr. 2S-3179 teisėtumo ir pagrįstumo bei Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo pareigosį pareiškėjo S. W. pateiktus skundus atsakyti jo gimtąja kalba.

Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs administracinę bylą, panaikino nurodytus skundžiamus aktus ir įpareigojo Lukiškių tardymo izoliatorių-kalėjimą atsakymus į skundus pareiškėjui pateikti (raštu arba žodžiu) jo gimtąja kalba arba ta kalba, kurią pareiškėjas supranta.

Atsakovas Lukiškių tardymo izoliatorius-kalėjimas su tokiu priimtu teismo sprendimu nesutinka, pažymėdamas, kad teismas iš esmės netinkamai aiškino ir taikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančius aktus.

Teisėjų kolegija tokiai atsakovo pozicijai nepritaria ir pastebi, jog Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 136 straipsnis numato, kad teismas,

apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina tiek apskūstosios, tiek neapskūstosios sprendimo dalių teisėtumą ir pagrįstumą, taip pat sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą tų asmenų atžvilgiu, kurie skundo nepadavė, teismo nesaisto apeliacinio skundo argumentai ir jis privalo patikrinti visą bylą, todėl ji tikrinama šią administracinę bylą taip pat atsižvelgs ir į kitas aplinkybes, kurios yra reikšmingos priimant sprendimą (bendrine prasme), ir nesivadovaus vien tik apeliacinio skundo argumentais.

Pasisakydama dėl priimto pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo teisėjų kolegija visų pirma pabrėžia, kad administracinėje byloje ginčas nekyla dėl faktinių aplinkybių, todėl šiuo aspektu plačiau nepasisakytina. Šiuo atveju iš esmės yra sprendžiamas klausimas dėl teisinio reguliavimo aiškinimo, t. y. ar Lukiškių tardymo izoliatorius-kalėjimas, atsakydamas į pareiškėjo skundus lietuvių kalba, laikėsi numatyto reguliavimo ir pareiškėjo teisių nepažeidė.

Teisėjų kolegija pabrėžia, kad sprendžiant ginčo situaciją pirmiausiai atsižvelgtina į specialius ginčo teisinius santykius reglamentuojančius aktus, į tai, kad pareiškėjo statusas pagal Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymą (toliau – ir Suėmimo vykdymo įstatymas) yra suimtas.

Suėmimo vykdymo įstatymo (2013 m. sausio 1 d. redakcija) 5 straipsnio 2 dalis numato, jog užsieniečių, laikomų tardymo izoliatoriuose, teisinę padėtį nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys šių asmenų teises, laisves ir pareigas jų buvimo Lietuvos Respublikoje metu, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas (toliau – ir BPK), šis ir kiti įstatymai, taip pat Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys. Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio, reglamentuojančio suimtųjų teisę gauti informaciją apie jų laikymo tardymo izoliatoriuose tvarką, sąlygas ir teisinę padėtį, 1 dalis konkrečiai nustato, kad suimtieji turi teisę gauti rašytinę informaciją apie jų laikymo tardymo izoliatoriuose tvarką ir sąlygas, teises, pareigas ir jiems taikomus draudimus. Šią informaciją tardymo izoliatoriaus administracija pateikia lietuvių kalba arba suimtojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią suimtas supranta. To paties straipsnio 2 dalis numato, kad tardymo izoliatoriaus administracija privalo užtikrinti, kad kiekvienoje kameroje būtų iškabinta informacija apie Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas suimtųjų teises, pareigas, draudimus ir dienotvarkę. Tardymo izoliatorių darbuotojai, lankydami suimtuosius kameroje, taip pat jų asmeninio priėmimo metu prireikus išaiškina suimtiesiems jų laikymo šiose įstaigose tvarką ir sąlygas, teises, pareigas ir jiems taikomus draudimus (Suėmimo vykdymo įstatymo 13 str. 3 d.). Tuo tarpu Suėmimo vykdymo įstatymo 49 straipsnio 1 dalis įtvirtina, kad tardymo izoliatorių pareigūnų veiksmai ir sprendimai skundžiami BVK 183 straipsnyje nustatyta tvarka.

Iš esmės panašų reguliavimą numato ir Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (2013 m. sausio 1 d. redakcija) (toliau – ir BVK) 11 straipsnis, įtvirtinantis bendrąsias nuteistųjų teises, ir nustatantis, kad jie turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka, be kita ko, gauti rašytinę informaciją apie bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas, savo teises bei pareigas. Šią informaciją bausmės vykdymo institucija pateikia lietuvių kalba arba nuteistojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią nuteistasis supranta; 2) kreiptis su pasiūlymais, prašymais (pareiškimais), peticijomis ir skundais į bausmės vykdymo ar kitą valstybės ar savivaldybės instituciją ar įstaigą, pareigūną, visuomeninę ar tarptautinę organizaciją, taip pat kitas įmones, įstaigas ir organizacijas; 3) gauti medicinos pagalbą; 4) gauti teisinę pagalbą. To paties straipsnio 2 dalis numato, kad specialiąsias nuteistųjų teises nustato atskirų rūšių bausmių vykdymo tvarką ir sąlygas reglamentuojantys šio kodekso skyriai.

Atsižvelgdama į nurodytą teisinį reguliavimą teisėjų kolegija pažymi, jog iš Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio 1 dalies matyti, kad šis įstatymas iš esmės numato, kad suimtiesiems į suimtųjų prašymus dėl informacijos pateikimo turėtų būti atsakoma jų gimtąja kalba arba ta kalba, kurią jie supranta, jeigu tai yra susiję su informacija apie jų laikymo tardymo izoliatoriuose tvarką ir sąlygomis, teisėmis, pareigomis ir jiems taikomais draudimais. Taigi sutiktina su tuo, kad ypatingas suimtųjų asmenų teisinis statusas, taip pat valstybės prisiimti įsipareigojimai garantuoti, kad kiekvienas asmuo turėtų galimybę ginti galimai pažeistas teises, suponuoja išvadą, kad

tardymo izoliatorius turėtų užtikrinti galimybę suimtajam suprasti informaciją, susijusią su jo laikymo tardymo izoliatoriuose tvarka ir sąlygomis, jo teisėmis, pareigomis, taikomais draudimais.

Šis aiškinimas, be kita ko, siejamas su tuo, kad teikdamas prašymą suimtasis inicijuoja procedūrą, susijusią su informacijos pateikimu, jam skirtos kardamosios priemonės vykdymo sąlygomis ir tvarka, tardymo izoliatoriaus pareigūnų funkcijų vykdymu ar neveikimu. Išnagrinėjus pateiktą prašymą turi būti pateikiama prašoma informacija, nurodoma, kokias teises turi suimtasis ir ar jomis pasinaudojo. Teisėjų kolegijos vertinimu, įvardinta nuostata taip pat turėtų būti taikoma ir atsakant į pareiškėjų skundus, kiek tai yra susiję su jų laikymo tardymo izoliatoriuose tvarka ir sąlygomis, teisėmis, pareigomis ir jiems taikomais draudimais. Vadinasi, atsakymas į suimtojo prašymą dėl informacijos pateikimo, be kita ko, į skundą dėl kalinimo sąlygų turi būti pateikiamas taip, kaip nustatyta Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje, t. y. suimtojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią suimtasissupranta. Šis aiškinimas yra grindžiamas tuo, kad suimtajam turi būti žinomas pradėtos procedūros rezultatas, nes tai turi įtakos jo teisių ir pareigų apimčiai. Kaip jau buvo minėta, Suėmimo vykdymo įstatymo 49 straipsnyje yra nustatyta teisė skusti tardymo izoliatorių pareigūnų veiksmus ir sprendimus, taigi įvardintos nuostatos vykdymas, be kita ko, yra reikšmingas siekiant suimtajam suprasti ir įvertinti jo atžvilgiu priimto sprendimo motyvus, esmę, suvokti šiuo sprendimu jam sukuriamas teises ir pareigas ir atitinkamai priimtą sprendimą apskusti.

Teisėjų kolegija, atsižvelgusi į tai, kad pareiškėjas kreipdamasis į Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo direktorių prašė į jo pateiktus prašymus (skundus) atsakyti ir informaciją jam pateikti jo gimtąja kalba ir tai iš esmės patenka į Suėmimo vykdymo įstatymo taikymo sritį (b. l. 46, 140-141), be to, išnagrinėjęs suimtųjų prašymus tardymo izoliatorius kalėjimas turi užtikrinti, kad suimtajam būtų žinomas inicijuotos procedūros rezultatas, nes tai turi įtakos jo teisių ir pareigų apimčiai, sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, jog Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo 2013 m. birželio 10 d. sprendimas Nr. 96-723, Kalėjimų departamento direktoriaus 2013 m. birželio 23 d. sprendimas Nr. 2S-3179 yra neteisėti ir naikintini.

Priešingų išvadų neleidžia daryti ir atsakovo apeliaciniame skunde nurodomi argumentai, kad pareiškėjas buvimo Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime metu prašymus rašė ne tik savo gimtąja kalba, bet ir lietuvių kalba, taigi jis supranta ir lietuvių kalbą ir atsakovas tokiu būdu nepažeidė Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio (b. l. 101-102). Šiuo aspektu pažymėtina, jog pareiškėjas yra Norvegijos pilietis ir Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnis suteikia jam teisę informaciją gauti lietuvių kalba arba suimtojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią suimtasissupranta. Taigi pareiškėjas turėtų iš esmės nurodyti ir įvardinti kalbą, kurią jis supranta. Be to, netgi iš administracinėje byloje pateiktų duomenų ir pareiškėjo nurodytų argumentų nėra pagrindo spręsti, kad pareiškėjas puikiai supranta lietuvių kalbą ir jam yra visiškai suprantamas priimamų sprendimų turinys (b. l. 1-3, 11).

Kita vertus, teisėjų kolegija nesutinka su pirmosios instancijos teismo išvadomis, kad, užtikrindamas pareiškėjo teisę žinoti jo atžvilgiu priimto sprendimo turinį Lukiškių tardymo izoliatorius-kalėjimas gali pasirinkti vieną iš elgesio variantų, t. y. prašomą informaciją, atsakymą į skundą pareiškėjo gimtąja kalba arba kalba, kurią jis supranta, pateikti raštu arba žodžiu (išvertus žodžiu ir apie tai pažymint pačiame sprendime). Šiuo aspektu visų pirma pažymėtina, jog, kaip jau buvo minėta, Suėmimo vykdymo įstatymo 13 straipsnio 1 dalis konkrečiai nustato, kad suimtieji turi teisę gauti rašytinę informaciją apie jų laikymo tardymo izoliatoriuose tvarką ir sąlygas, teises, pareigas ir jiems taikomus draudimus lietuvių kalba arba suimtojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią suimtasissupranta, ir nurodytas teisinis reguliavimas negali būti aiškinamas paneigiant suimtųjų nurodytą teisę atsakymą gauti rašytine forma ir suteikiant būtent atsakovui pasirinkimo teisę kokia forma suimtiesiems būtų teikiama tokia informacija, atsakoma į pateiktus skundus jų gimtąja kalba arba kalba, kurią jie supranta, t. y. raštu ar žodžiu (išversti žodžiu priimtus sprendimus). Dėl įvardintų motyvų pirmosios instancijos teismo sprendimas keistinas, įpareigojant atsakovą į pareiškėjo pateiktus prašymus (skundus) atsakyti raštu jo gimtąja kalba arba kalba, kurią jis supranta. Be to, teisėjų kolegija, atsižvelgusi į pareiškėjo prašymo turinį (b. l. 46) taip pat

tikslina pirmosios instancijos teismo rezoliucinę dalį, nurodydama, kad Lukiškių tardymo izoliatorius-kalėjimas įpareigotinas atsakymus į prašymus (skundus) pareiškėjui pateikti būtent kiek tai susiję su Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo 2013 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. 96-560, 2013 m. gegužės 7 d. sprendimu Nr. 96-527.

Teisėjų kolegija taip pat pastebi, jog atsakovas, ginčydamas priimtą pirmosios instancijos teismo sprendimą, neatsižvelgia į tai, kad ginčas kilo dėl suimtojo teisės gauti informaciją, atsakymus į jo skundus jo gimtąja ar jam suprantama kalba, o ne dėl Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo bendros pareigos užtikrinti pareiškėjo teisę nemokamai naudotis vertėjų paslaugomis (b. l. 101-102). Be to, šiuo atveju atsakovas, argumentuodamas savo pateiktą teisinio reguliavimo aiškinimą, neatsižvelgia į specialus aktus, reglamentuojančius ginčo teisinius santykius.

Kita vertus, netgi ir remiantis atsakovo nurodytais aktais pažymėtina, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2013 m. sausio 23 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-484/2013 yra išaiškinęs, kad teisiniai santykiai dėl asmens teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, yra reglamentuojami Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymu (toliau – ir Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas) bei jį įgyvendinančiais kitais teisės aktais. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje taip pat nustatyta, kad informacija teikiama lietuvių kalba. Išimtiniais atvejais, jeigu pareiškėjas sutinka, informacija gali būti teikiama nevalstybine kalba. Teismas pažymėjo, jog iš šios teisės normos matyti, kad joje yra įtvirtinta bendro pobūdžio taisyklė, pagal kurią valstybės ir savivaldybių institucijos informaciją asmenims teikia valstybine – lietuvių kalba, o nevalstybine kalba informacija gali būti teikiama tik išimtiniais atvejais. Kokie tai yra išimtiniai atvejai įstatyme nenurodyta, tačiau vienas iš tikslų, kurio siekiama minėtu teisiniu reguliavimu yra sudaryti palankias sąlygas asmenims gauti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų disponuojamą informaciją ir panaudoti ją komerciniams ar nekomerciniams tikslams (Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 1 str. 2 d.). Atitinkamai, teismas sprendė, jog tokiais išimtiniais atvejais, kai asmeniui jo prašymu galėtų būti teikiama informacija nevalstybine kalba, turėtų būti tokios situacijos, kai asmuo negali realiai pasinaudoti gauta informacija valstybine kalba, dėl to, kad neturi galimybės įprasta tvarka išsiversti jam suteiktos informacijos valstybine (lietuvių) kalba į jam suprantamą kalbą, pavyzdžiui, kai yra apribota asmens laisvė, jis yra įkalintas ir pan. Taigi Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas besąlyginės nuostatos, kad informacija būtų teikiama visada tik lietuvių kalba, taip pat nenumato. Be to, kaip jau buvo nurodyta, Suėmimo vykdymo įstatymas šiuo atveju pats gana aiškiai reglamentuoja informacijos teikimo tvarką, jos teikimo būdus ir atitinkamai skundų nagrinėjimą.

Remdamasi tuo, kas nurodyta, teisėjų kolegija sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas iš dalies tinkamai aiškino ir taikė ginčo teisinius santykius reglamentuojančius aktus ir dėl šioje teismo nutartyje nurodytų motyvų atsakovo apeliacinis skundas atmestinas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas keistinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 3 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

atsakovo Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2014 m. vasario 11 d. sprendimo rezoliucinės dalies 3 dalį pakeisti ir ją išdėstyti taip:

„Įpareigoti Lukiškių tardymo izoliatorių-kalėjimą atsakymus į skundus, kiek tai susiję su Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo 2013 m. gegužės 13 d. sprendimu Nr. 96-560, 2013 m. gegužės 7 d.

sprendimu Nr. 96-527, pareiškėjui S. W. pateikti raštu jo gimtąja kalba arba ta kalba, kurią pareiškėjas supranta“.

Likusių pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai Irmantas Jarukaitis

Romanas Klišauskas

Dainius Raižys